

Ylä-Savon yhteiset hallitusohjelmataavoitteet 2027

khall 14.09.2026 § 119
229/00.04.01/2026

Valmistelija

Hallintojohtaja Maria Puustinen

Ylä-Savon kunnat ovat valmistautumassa tulevaan vaalivuoteen 2027 yhteisillä hallitusohjelmataavoitteilla. Kevään 2026 aikana on pidetty yhdessä kuntien, elinkeinoelämän ja oppilaitosten kanssa työpaja, jonka pohjalta kuntajohtajien tulevaisuustyöryhmä on yhdessä konsultin kanssa työstänyt tavoiteohjelmaa. Ohjelman runkoa käsiteltiin myös YSAOn Yhdessä-verkoston kumppanuuspöydässä toukokuussa. Kuntajohtajien esitys viimeisteltiin 12.6.2026 kokouksessa työpajojen ja palautteiden pohjalta. Lisäksi tavoitteissa on huomioitu Pohjois-Savon liiton maakunnalliset hallitusohjelmataavoitteet, joita kunnissa myös tuetaan.

Hallitusohjelmataavoitteiden teemaksi on nostettu "YLÄ-SAVO – KÄTKÖSTÄ KÄRKEEN" ja tavoitteet kiteytyvät kolmeen kasvuteemaan:

1. Kasvu syntyy ihmisistä
2. Kasvu syntyy luonnonvaroista
3. Kasvu syntyy markkinoille menosta

Teemakohtaiset tavoitteet ovat:

1. Kasvu syntyy ihmisistä -teemassa Ylä-Savo tavoittelee:

- **Itä- ja Pohjois-Suomen korkeakoulujen yhteistyötä** alueen yritysten kanssa DI- ja tekniikan koulutuspolkujen luomiseksi Ylä-Savoon, sekä kohdennettua valtion rahoitusta alueellisiin ohjelmiin.
- **Alueen ammatillisten oppilaitosten toimintaedellytysten kehittämistä** erityisesti huoltovarmuuskriittisillä aloilla.
- **Joustavia työperäisen maahanmuuton käytäntöjä ja alueellista päätäntävaltaa** - Ylä-Savo ilmoittautuu kansalliseksi kokeilualueeksi.
- **Julkisen TRL 4-7 -rahoituksen vahvistamista** - teknologioiden kehittämiseksi innovaatioista valmiiksi ratkaisuksi.

2. Kasvu syntyy luonnonvaroista -teemassa Ylä-Savo tavoittelee:

- **Alueen elintarvikeklusterin alkutuotannon kannattavuuden parantamista** - Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) -rahoituksen ja huoltovarmuusstrategian on tunnistettava Ylä-Savon kansallisesti merkittävä rooli maidon- ja lihantuotannossa. Kannattavuuden varassa voidaan rakentaa kestävästi myösruokavientiä.
- **Puhtaan siirtymän investointien aktiivista edistämistä** - Ylä-Savossa on merkittävä potentiaali tuuli- ja aurinkovoiman rakentamisessa sekä puhdasta energiaa hyödyntävien investointien vauhdittamisessa.
- **Riittäviä panostuksia luontomatkailun perusinfraan ja reitteihin** - kansallispuistot ja retkeilyalueet ovat kansainvälisen elämysliiketoiminnan kasvualusta.
- **Biokaasun käytön lisäämistä ja markkinoita luovaa regulaatiota** - kotimainen biokaasu vahvistaa huoltovarmuutta, omavaraisuutta ja pitää energiaeurot kotimaassa
- **Kestävää metsäpolitiikkaa** - metsien kestävä käytön mahdollisuus on tärkeää kotimaisen metsäteollisuuden kilpailukyvyllä sekä haja-asutusalueiden työllisyydelle.

3. Kasvu syntyy markkinoille menosta -teemassa Ylä-Savo tavoittelee:

- **Iisalmi-Ylivieska-radan perusparannusta, välityskyvyn parantamista sekä kaluston uusimista** - päätetään tarvittavasta rahoituksesta siten, että kohtauspaikat ja raidetekniikka voidaan ajantasaistaa sekä toteuttaa jatkokehityksen suunnittelu. Näin kahden TEN-T-käytävän yhdistävän poikittaisradan potentiaali saadaan täysimääräisesti alueen elinkeinoelämän - ja sotilaallisen liikkuvuuden - käyttöön. Kiskobussiliikenteen käynnistäminen modernilla kalustolla tulee käynnistää.

- **Savon radan nopeuttaminen, välityskyvyn parantaminen ja kaksiraiteisuuden suunnittelun edistäminen** - Savon radan asema Itä-Suomen merkittävänä kuljetusväylänä tulee huomioida hallituksen rahoituspäätöksissä.

- **VT5 Siilinjärvi - Iisalmi - Kajaani -osuuden suunnittelun käynnistämistä ja ohituskaistojen rahoitusta** osana itäisen Suomen maakuntien yhteistä VT5-kokonaisuutta. Valtaväylästä saadaan täysi ilo ja kannattavuus irti vain, jos se on kunnossa koko matkaltaan.

Rahoituksen edistäminen:

i Valkeinen - Taipale (Nerkoon kohta)

Suunnittelukohteeksi saaminen:

i Siilinjärvi – Alapitkä

ii Soinlahti - Sukeva, erityisesti Linnaportin liittymä

- **Alemman asteen tieverkon kunnostusmäärärahojen tason nostoa.**

Biopohjaisen energian sekä metsäteollisuuden raaka-aineiden sekä maataloustuotteiden kuljetukset sekä sotilaallinen liikkuvuus vaativat toimivaa alempaa tieverkkoa.

Ylä-Savossa yhdistyy globaali huipputeknologia ja korkean lisäarvon vienti harvaan asutun Suomen luonnonläheisyyteen. Molemmista voi syntyä uutta kasvua - ja Ylä-Savossa veroeurolla on poikkeuksellisen suuri vipuvaikutus. Tiukkoina aikoina panokset on suunnattava oikein. Ylä-Savossa investointi saadaan kannattamaan - todistetusti.

Liitteet ja oheismateriaali	Ylä-Savo – kätköstä kärkeen -hallitusohjelmatavoitteet 2027
Vaikutusten arviointi	-
Esittelijä	Kunnanjohtaja Mikko Kärnä
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää hyväksyä Ylä-Savon yhteiset hallitusohjelmatavoitteet.
Päätös	Hyväksyttiin yksimielisesti.